

Методика проведення психологічних експертиз

Викладач: Губа Наталя Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології

Кафедра: психології, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 220

E-mail: guba.natalya02@gmail.com

Телефон: 288-76-46 (кафедра психології)

Сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle): <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1685>

Інші засоби зв'язку: сторінка дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle) – форум дисципліни, приватні повідомлення.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітня програма,		Психологія					
Рівень вищої освіти:		Перший (бакалаврський)					
Статус дисципліни:		Цикл професійної підготовки спеціальності					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2020-2021	Рік навчання	6	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття – 32			
Вид контролю:	Іспит			Практичні заняття – 32			
Консультації:				Самостійна робота – 56			

АНОТАЦІЯ

Метою навчальної дисципліни «Психодіагностика» ознайомлення студентів з теоретичними знаннями проведення психологічної експертизи та її різними видами, а також дії психолога-експерта при проведенні різних видів експертиз.

У межах дисципліни здобувач освіти має опанувати основні теоретичні основи і методологічні принципи психологічної експертизи; ознайомитись з процедурою проведення психологічної експертизи; оволодіти навичками складання заключень психологічної експертизи.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення дисципліни студент зможє:

- оволодіти основними поняттями курсу: судово-психологічна експертиза, психологічно-трудова експертиза, психолого-педагогічна експертиза, експертне дослідження, фізіологічний афект, патологічний афект, психофізіологічна експертиза;
- отримати знання щодо: об'єкту і предмету судово-психологічної експертизи, особливостей проведення психологічно-трудової та психолого-педагогічної експертизи, а також ознайомитись з документами, що регламентують діяльність психолога-експерта;
- оволодіти вміннями: складати заключення судово-психологічної експертизи, психолого-педагогічної та психологічно-трудової експертизи, використовувати психологічні знання при проведенні різних видів експертиз.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційний матеріал та навчальна література, опрацювання першоджерел.

Рекомендації до практичних занять за визначеною тематикою, навчальні тести, рекомендації до практичних завдань з дисципліни.

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання

Результати поточного оцінювання доступні в електронному «Журналі оцінок» на платформі Google: [посилання](#)

Узагальнені оцінки та оцінки за виконання навчальних завдань розміщуються на платформі СЕЗН (Moodle).

Обов'язкові види навчальної роботи:

- виконання завдань та тестів до кожної теми (максимально 7 балів);
- активна участь у груповій та індивідуальній роботі на практичних заняттях (максимально 14 бали);
- підготовка основних практичних завдань з дисципліни (максимально 14 балів) – до кожного практичного заняття.
- атестаційний проміжний контроль (максимально 8 балів) – двічі за семестр.

Додаткові види навчальної роботи:

- проходження тестів та тестових методик до кожної теми (максимально 10 балів);
- підготовка додаткових практичних завдань з дисципліни (максимально 7 балів).

Підсумкове оцінювання:

Теоретична складова (підсумкове тестування з дисципліни) – 20 балів (максимальна кількість).

Практична складова (підготовка індивідуального завдання) – 20 балів (максимальна кількість).

Контрольний захід	Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль		60%
Виконання навчальних тестів	До кожної теми	12 %
Участь у роботі на практичних заняттях	На кожному практичному занятті	23 %
Підготовка основних практичних завдань	До кожного практичного заняття	23 %
Атестаційний (проміжний) контроль	2 рази на семестр	13 %
Проходження тестів та тестових методик	До визначених тем	17 %
Підготовка додаткових практичних завдань	До кожного практичного заняття	12 %
Підсумковий контроль		40%
Підсумкове тестування (екзамен)	Екзаменаційна сесія	20%
Індивідуальне завдання	Захист – на заліковому тижні	20%
Разом		100%

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види і форми освітнього процесу	Критерії та показники оцінки навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти
Практичні заняття	Оцінюється: – ступінь володіння здобувачем освіти основними поняттями теми, логічність й доказовість власних висновків за окремими завданнями під час заняття; – активність здобувача освіти під час обговорення проблем, що розглядаються на занятті

Основні та додаткові завдання до практичного заняття	Результати виконаного здобувачем освіти завдання оцінюються за показниками: – володіння основними поняттями теми; – логічність та доказовість власних думок й висновків; – самостійність виконання завдання; – творчий рівень, оригінальність роботи – якість оформлення та наявність посилань на використані джерела.
Проходження тестів та тестових методик	Проходження тестів та тестових методик оцінюються за показниками оволодіння здобувачем освіти: – навичками узагальнення та проходження тестових методик; – практичними вміннями правильно й змістовно робити висновки за опрацьованим матеріалом;
Підсумковий семестровий контроль: залік	1. Оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу: тестовий контроль (20 б.) 2. Оцінювання рівня опанування самостійною пізнавальною, пошуковою та аналітичною активністю в практичній частині дисципліни: індивідуальне завдання (20 балів)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Форми організації освітнього процесу	Тема	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1: Вступ до психологічної експертизи				17
1	Лекція 1	Загальні проблеми психологічної експертизи		
1	Практичне заняття 1	Загальні проблеми психологічної експертизи	Групова робота з актуалізації знань базових принципів	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 1	Основне практичне завдання 1 Додаткове завдання 1	1
	Самостійна робота		Діаграма-схема загальні проблеми психологічної експертизи	2

2	Лекція 2	Моделі психологічної експертизи		
2	Практичне заняття 2	Моделі психологічної експертизи		1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 2	Основне практичне завдання 2 Додаткове завдання 2	2
	Самостійна робота		Скласти план-конспект на тему «Моделі психологічної експертизи в Україні»	2
3	Лекція 3	Організаційні питання психологічної експертизи		
3	Практичне заняття 3	Організаційні питання психологічної експертизи	Групова робота з актуалізації знань	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 3	Основне практичне завдання 3 Додаткове завдання 3	1
	Самостійна робота		Провести аналіз основних питань психологічної експертизи виділити основні переваги та недоліки	1
4	Лекція 4	Судова-психологічна експертиза як особливий вид діяльності		
4	Практичне заняття 4	Судова-психологічна експертиза як особливий вид діяльності	Групова робота з актуалізації знань	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 4	Основне практичне завдання 4 Додаткове завдання 4	1
	Самостійна робота		Скласти судова-психологічна експертизу на запропоновану тему	2
	Тестування		Навчальний тест	1
Змістовий модуль 2: Наукові основи судово-психологічна експертиза				13
5	Лекція 5	Судово-психологічна експертиза		
5	Практичне заняття 4	Судово-психологічна експертиза	Групова робота з актуалізації знань	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 3	Основне практичне завдання 5 Додаткове завдання 5	1
	Самостійна робота		Розробити презентацію на тему «Індивідуальні риси особистості засуджуваного»	1
6	Лекція 6	Судово-психологічна експертиза емоційних станів		
6	Практичне заняття 6	Судово-психологічна експертиза емоційних станів	Групова робота з актуалізації знань	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 6	Основне практичне завдання 6 Додаткове завдання 6	1
	Самостійна робота		Розробити план аналізу судово-психологічної експертиза емоційних станів засудженого	1
7	Лекція 7	Судово-психологічна експертиза		

		неповнолітніх		
7	Практичне заняття 7	Судово-психологічна експертиза неповнолітніх		1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 7	Основне практичне завдання 7 Додаткове завдання 7	1
7	Самостійна робота		Групова робота з аналізу судово-психологічної експертизи неповнолітнього з використанням кількісних та якісних методів.	1
	Атестація 1		Модульний контроль 1: тест	4
Змістовий модуль 3: Експертиза як професійної діяльності				10
8	Лекція 8	Психологічні аспекти трудової експертизи		
8	Практичне заняття 8	Психологічні аспекти трудової експертизи	Визначення загальних підходів.	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 8	Основне практичне завдання 8 Додаткове завдання 8	1
	Самостійна робота		Розгорнутий аналіз психологічних аспектів трудової експертизи	1
9	Лекція 9	Психолого-педагогічна експертиза		
9	Практичне заняття 9	Психолого-педагогічна експертиза	Визначення ознак порушень норми наукової етики: індивідуально-групова роботи.	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 9 Додаткове завдання 9	1
	Самостійна робота		Розробити власну модель оцінки професійного психолого-педагогічної експертизи	1
10	Лекція 10	Неекспертні форми використання спеціальних знань психолога		
10	Практичне заняття 10	Неекспертні форми використання спеціальних знань психолога	Визначення загальних підходів.	1
10	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 8	Основне практичне завдання 10 Додаткове завдання 10	1
	Самостійна робота		Скласти таблицю, де будуть зазначені основні складові неекспертної форми використання спеціальних знань психолога	2
Змістовий модуль 4. Експертиза та її основні характеристики				20
11	Лекція 11	Особливості СПЕ. Її основні характеристики		
11	Практичне заняття	Особливості СПЕ. Її основні	Групова робота	1

	11	характеристики		
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 11 Додаткове завдання 11	1
	Самостійна робота		Скласти схему факторів особливостей СПЕ	1
12	Лекція 12	Використання психолога в якості експерта при проведенні СПЕ		
	Практичне заняття 12	Використання психолога в якості експерта при проведенні СПЕ		1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 12 Додаткове завдання 12	1
	Самостійна робота		Використання психолога у якості консультанта, спеціаліста та експерта провести конспект, реферат	1
13	Лекція 13	Різновиди СПЕ		
	Практичне заняття 11	Різновиди СПЕ		1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 13 Додаткове завдання 13	1
	Самостійна робота		Умови проведення гуманітарної експертизи освіти конспект з наведенням прикладів	1
14	Лекція 14	Емоційний стан як предмет дослідження СПЕ		
	Практичне заняття 14	Емоційний стан як предмет дослідження СПЕ		1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 14 Додаткове завдання 14	1
	Самостійна робота		Розробка експертного заключення	1
15	Лекція 15	СПЕ неповнолітніх		
	Практичне заняття 15	СПЕ неповнолітніх		1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 15 Додаткове завдання 15	1
16	Лекція 16	СПЕ виявлення схильності неповнолітнього правопорушника усвідомлювати значення скоєних ним дій		
	Практичне заняття 16	СПЕ виявлення схильності неповнолітнього правопорушника усвідомлювати значення скоєних ним дій	Схема класифікації методів	1
	Самостійна робота	Підготовка до практичного заняття 9	Основне практичне завдання 15 Додаткове завдання 15	1

16	Атестація 2		Модульний контроль 2: тест	4
1-16	Самостійна робота	Підготовка індивідуального завдання		
Екз. тиждень	Екзамен		Підсумкове тестування	20
			Захист індивідуального завдання	20

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА та ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Чуфаровский Ю. В. Юридическая психология. Учебное пособие. – М.: Право и закон. – 1997.
2. Васильев В. Л. Юридическая психология. – М., - 1997.
3. Шиханцев Г. Г. Юридическая психология. – М., - 1998.
4. Братченко С. Л. Введение в гуманитарную экспертизу образования. – М.: Смысл. – 1999.
5. Кудрявцев И. А. Судебная психолого-психиатрическая экспертиза. – М., 1988.
6. Мамайчук И. И. Экспертиза личности в судебно-следственной практике. Учебное пособие. – Спб.: Речь. – 2002.
7. Зинин А. М., Омелянюк Г. П., Пахомов А. В. Введение в судебную экспертизу. – М. – 2002.
8. Энциклопедия судебной экспертизы / Под ред. Т. В. Аверьяновой, Е. Р. Россинской. – М. – 1999.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відповідальність здобувача освіти: Ознайомитися з сторінкою дисципліни на платформі СЕЗН (Moodle), а саме з: робочою програмою дисципліни, загальними розділами сторінки, термінами виконання завдань, тестів, формами контролю. Підтвердити вивчення рекомендацій «ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ» (обов'язково).

Виконання навчального плану дисципліни передбачає системну присутність здобувачів освіти на лекційних і практичних заняттях, виконання запропонованих завдань, відпрацювання пропущених практичних завдань, проходження передбачених форм контролю.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мають узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять.

Політика академічної доброчесності: Письмові роботи, що виконуються здобувачами освіти можуть бути перевірені на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Усі запозичення та цитування мають бути оформлені за допомогою посилань на використані джерела. Правила оформлення літературних джерел: <https://>

Письмові роботи. Здобувачам освіти пропонується виконання практичних завдань, а також конспектування першоджерел (класичні та сучасні наукові роботи з проблем методології психології). Під час оформлення робіт необхідно обов'язково вказувати прізвище та ініціали, шифр академічної групи, назву дисципліни та завдання, що виконується. Пріоритетним під час виконання завдань є самостійність мислення, формулювання власних думок, неупереджений і відповідальний аналіз чужих думок і текстів, максимально можливе дотримання норм Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Формати комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти: в аудиторії під час лекційних і практичних занять; у системі електронного забезпечення навчання Moodle, на запланованих консультаціях з дисципліни, електронним листуванням. Відповіді на електронні запити здобувачів освіти надаються викладачем впродовж трьох робочих днів, якщо вказано: прізвище та ініціали, шифр академічної групи, дисципліна та форма навчання.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять має бути обґрунтовано освітньою діяльністю здобувача освіти. Обов'язковим є застосування режиму «БЕЗ ЗВУКУ» протягом всього аудиторного заняття.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

Місія Запорізького національного університету полягає у формуванні європейського простору освіти, науки і культури європейського рівня, здатного активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Запорізький національний університет відіграє важливу роль у розвитку економіки, державних інституцій та громадянського суспільства, надаючи їм знань, компетентностей та ідей, необхідних для забезпечення економічного, політичного та соціального розвитку і зростання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzclu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до **Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ**: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається **Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються **Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється **Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті**: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються **Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: **Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; **Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ**: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://MOODLE.ZNU.EDU.UA)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.